

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ**

**ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ,
ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
Δ/ΝΣΗ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑΤΑ Α΄ & Β΄**

Ταχ. Δ/ση: Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ 37
Τ.Κ. – Πόλη: 151 80 ΜΑΡΟΥΣΙ
Ιστοσελίδα: www.minedu.gov.gr
email: dode@minedu.gov.gr
Πληροφορίες:

α. Για ΓΕΛ:	Μ. Ζαμπέλη	210344 2690
	Δ. Τσόλκα	210344 2072
	Σ. Τσακαλάκη	210344 2689
	Θ. Νικητοπούλου	210344 2703
	Κ. Καραπρώιμου	210344 2699
	Χ. Νάσιος	210344 2123

β. Για ΕΠΑΛ:	Ε. Γκαβογιαννάκη	210344 2133
	Ε. Πλατάνα	210344 2693
	Δ. Παπαδόπουλος	210344 2688
	Β. Καραστάθη	210344 2100
	Δ. Φούγιας	210344 2075
	Ι. Χριστοφαρείζη	210344 2169

Μαρούσι, 29 - 11 - 2023

**Αρ. Πρωτ. Βαθμός Προτερ
Φ.251/ 136784 /Α5**

ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΝ

- ΠΡΟΣ:** 1. Περιφερειακούς Διευθυντές Εκπαίδευσης
(Έδρες τους)
2. Διευθυντές των Δ/νσεων Δ.Ε. (Έδρες τους)
3. Όλα τα ΓΕΛ, ΕΠΑΛ και τα Λύκεια Ειδικής
Αγωγής και Εκπ/σης ΕΑΕ και ΕΝΕΕΓΥΛ
(δια των Δ/νσεων Δ.Ε.)
4. ΚΕΔΑΣΥ
(δια των Περιφερειακών Δ/νσεων Εκπ/σης)

ΘΕΜΑ: Υποβολή δικαιολογητικών για προφορική ή γραπτή εξέταση υποψηφίων με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή ειδικές μαθησιακές δυσκολίες, βάσει του Ν.3699/2008, στις Πανελλαδικές Εξετάσεις ΓΕΛ και ΕΠΑΛ έτους 2024, για εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ - ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Με τις διατάξεις του Ν.3699/2008 (ΦΕΚ 199 Α΄), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 28 του Ν.4186/2013 (ΦΕΚ 193 Α΄), με το άρθρο 51 του Ν.4547/2018 (ΦΕΚ 102 Α΄), με τα άρθρα 11, 53, 54, 231, 232, 234, 242 και 245 του Ν.4823/2021 (ΦΕΚ 136 Α΄) καθώς και με το άρθρο 60 του Ν.4997/2022 (ΦΕΚ 219 Α΄) ρυθμίζονται τα θέματα Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης των υποψηφίων με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή ειδικές μαθησιακές δυσκολίες. Επισημαίνεται ότι, όπου στις διατάξεις του Ν.3699/2008 (ΦΕΚ 199 Α΄) σε συνδυασμό με τη παρ.2 του άρθρου 51 του Ν.4547/2018 (ΦΕΚ 102 Α΄) γίνεται λόγος για το ΚΕΣΥ, νοείται το ΚΕΔΑΣΥ.

Με την αριθ.Φ.251/22806/Α5/2021 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 897 Β'), όπως τροποποιήθηκε με την αριθ.Φ.251/41927/Α5/2022 (ΦΕΚ 1785 Β') ΥΑ και την αριθ.Φ.251/160199/Α5/2022 ΥΑ (ΦΕΚ 6864 Β') καθορίζεται ο τρόπος εξέτασης των υποψηφίων με αναπηρία και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που αναφέρονται στο άρθρο 3 του Ν.3699/2008 (ΦΕΚ 199 Α'), καθώς και αυτών που πάσχουν από κατάγμα ή άλλη προσωρινή βλάβη των άνω άκρων που καθιστά αδύνατη τη χρήση τους για γραφή στις πανελλαδικές εξετάσεις ΓΕΛ και ΕΠΑΛ για εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.

Σε εφαρμογή αυτών, με την παρούσα εγκύκλιο, σας ενημερώνουμε για τον τρόπο εξέτασης των πανελλαδικά εξεταζόμενων μαθημάτων, καθώς και τη διαδικασία χορήγησης των γνωματεύσεων/αποφάσεων/αξιολογικών εκθέσεων που αφορούν στους/στις υποψηφίους/ες (μαθητές/ριες τελευταίας τάξης και αποφοίτους), οι οποίοι/ες θα συμμετάσχουν στις πανελλαδικές εξετάσεις των ΓΕΛ και των ΕΠΑΛ έτους 2024 για εισαγωγή στις Σχολές ή τα Τμήματα της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 234 του Ν.4823/2021 (ΦΕΚ 136 Α') οι διατάξεις του συγκεκριμένου νόμου δεν θίγουν την ισχύ των αξιολογικών εκθέσεων - γνωματεύσεων που έχουν εκδοθεί έως την έναρξη ισχύος του (3-8-2021). Ο επανακαθορισμός των αξιολογικών εκθέσεων - γνωματεύσεων ως προς τα ζητήματα, για τα οποία επιφυλάσσεται αποκλειστική αρμοδιότητα στα Κέντρα Διεπιστημονικής Αξιολόγησης, Συμβουλευτικής και Υποστήριξης (ΚΕΔΑΣΥ) γίνεται από τα ΚΕΔΑΣΥ. Επομένως, όσες αξιολογικές εκθέσεις-γνωματεύσεις, αποφάσεις, βεβαιώσεις, πιστοποιητικά έχουν εκδοθεί έως την έναρξη ισχύος του Ν.4823/2021 (3-8-2021) από τα Κέντρα Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (ΚΕΣΥ), τα Κέντρα Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕΠΑ), τις Ανώτατες Υγειονομικές Επιτροπές Πιστοποίησης Αναπηρίας της παρ. 2 του άρθρου 17 του Ν.4058/2012 (ΦΕΚ 63 Α'), τα Κοινωνικά Κέντρα Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων/ΚοΚεΨΥΠΕ (πρώην Ιατροπαιδαγωγικά Κέντρα), τα Κέντρα Ψυχικής Υγείας, το Παιδικό Αναπτυξιακό Κέντρο «Μιχαλήνιο» του Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας Αττικής, τις Ιατροπαιδαγωγικές Υπηρεσίες του Κέντρου Εκπαίδευσης και Αποκατάστασης Τυφλών (ΚΕΑΤ) ή του Εθνικού Ιδρύματος Κωφών, εξακολουθούν να ισχύουν για τη συμμετοχή του/της υποψηφίου/ας στις πανελλαδικές εξετάσεις για εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση μέχρι τη λήξη της ισχύος τους. Στις περιπτώσεις αξιολογικών εκθέσεων-γνωματεύσεων και πιστοποιητικών που εκδίδονται μεταγενέστερα από τις 3-8-2021, απαιτείται αξιολογική έκθεση από τα ΚΕΔΑΣΥ, ως έχοντα την αποκλειστική αρμοδιότητα λήψης της απόφασης.

Α. ΥΠΟΨΗΦΙΟΙ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΠΟΥ ΕΞΕΤΑΖΟΝΤΑΙ ΠΡΟΦΟΡΙΚΑ

1. Εξετάζονται **προφορικά**, κατόπιν αίτησής τους, οι υποψήφιοι/ες που αδυνατούν να υποστούν γραπτή εξέταση επειδή:

- i) είναι **τυφλοί**, σύμφωνα με τον Ν.958/1979 (ΦΕΚ 191 Α') ή έχουν ποσοστό αναπηρίας στην όρασή τους τουλάχιστον 67% ή είναι αμβλύωπες με ποσοστό αναπηρίας στην όρασή τους τουλάχιστον 67%,
- ii) έχουν **κινητική αναπηρία** μόνιμη ή προσωρινή τουλάχιστον 67%, που συνδέεται με τα άνω άκρα,
- iii) πάσχουν από **σπαστικότητα των άνω άκρων**,
- iv) παρουσιάζουν ειδικές μαθησιακές δυσκολίες όπως **δυσλεξία, δυσγραφία, δυσαριθμησία, δυσαναγνωσία, δυσορθογραφία**.

Για τις περιπτώσεις (i) έως και (iii), η σχετική αίτηση υποβάλλεται στο Λύκειο κατάθεσης της Αίτησης-Δήλωσης για συμμετοχή στις πανελλαδικές εξετάσεις συνοδευόμενη από απόφαση των οικείων Κέντρων Διεπιστημονικής Αξιολόγησης, Συμβουλευτικής και Υποστήριξης (ΚΕΔΑΣΥ) για αντικατάσταση της γραπτής εξέτασης με προφορική, με την επιφύλαξη της ανωτέρω εντός του πλαισίου επισήμανσης. Η ανωτέρω

απόφαση εκδίδεται από τα ΚΕΔΑΣΥ λαμβάνοντας υπόψη τις γνωματεύσεις που χορηγούνται από τα Κέντρα Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕΠΑ) ή τις Ανώτατες Υγειονομικές Επιτροπές Πιστοποίησης Αναπηρίας της παρ. 2 του άρθρου 17 του Ν.4058/2012 (ΦΕΚ 63 Α΄) στο πλαίσιο της συνεργασίας των ΚΕΔΑΣΥ με τα ΚΕΠΑ και τις Ανώτατες Υγειονομικές Επιτροπές Πιστοποίησης Αναπηρίας σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 11 του Ν.4823/2021 (ΦΕΚ 136 Α΄).

Για την περίπτωση (iv) απαιτείται απόφαση από τα οικεία Κέντρα Διεπιστημονικής Αξιολόγησης, Συμβουλευτικής και Υποστήριξης (ΚΕΔΑΣΥ) για αντικατάσταση της γραπτής εξέτασης με προφορική, με την επιφύλαξη της ανωτέρω εντός του πλαισίου επισήμανσης, **στην οποία αναγράφεται ακριβώς η ειδική μαθησιακή δυσκολία του/της υποψηφίου/ας, έτσι όπως αναφέρεται στην ως άνω περίπτωση (iv)**, καθώς και ο χρόνος επαναξιολόγησής του, εφόσον αυτό απαιτείται.

2. Επίσης προφορικά εξετάζονται οι υποψήφιοι/ες με σύνθετες γνωστικές, συναισθηματικές και κοινωνικές δυσκολίες, παραβατική συμπεριφορά **λόγω κακοποίησης, γονεϊκής παραμέλησης και εγκατάλειψης ή λόγω ενδοοικογενειακής βίας**, εφόσον υποβάλουν αξιολογική έκθεση ότι έχουν ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και αδυνατούν να υποστούν γραπτή εξέταση. Στην περίπτωση αυτή, η απόφαση χορηγείται από το οικείο Κέντρο Διεπιστημονικής Αξιολόγησης, Συμβουλευτικής και Υποστήριξης (ΚΕΔΑΣΥ), με την επιφύλαξη της ανωτέρω εντός του πλαισίου επισήμανσης, ύστερα από προσκόμιση είτε ιατρικής βεβαίωσης Δημόσιου Νοσοκομείου που κοινοποιήθηκε σε δικαστικές αρχές, σε περίπτωση κακοποίησης του/της υποψηφίου/ας λόγω γονεϊκής παραμέλησης και εγκατάλειψης ή ενδοοικογενειακής βίας, είτε βεβαίωσης από δικαστική αρχή ή εισαγγελέα ανηλίκων, σε περίπτωση παραβατικής συμπεριφοράς.

Β. ΥΠΟΨΗΦΙΟΙ ΣΤΟ ΦΑΣΜΑ ΑΥΤΙΣΜΟΥ

Οι υποψήφιοι/ες στο φάσμα αυτισμού εξετάζονται:

- i) **γραπτά** σε ξεχωριστή αίθουσα με δυνατότητα παράτασης χρόνου εξέτασης ή
- ii) **προφορικά**.

Για τις περιπτώσεις αυτές απαιτείται αξιολογική έκθεση/απόφαση από τα οικεία Κέντρα Διεπιστημονικής Αξιολόγησης, Συμβουλευτικής και Υποστήριξης (ΚΕΔΑΣΥ), με την επιφύλαξη της ανωτέρω εντός του πλαισίου επισήμανσης, στην οποία θα αναγράφεται ακριβώς η ανωτέρω δυσκολία του/της υποψηφίου/ας, ο προφορικός ή ο γραπτός τρόπος εξέτασης, καθώς και ο χρόνος επαναξιολόγησής του/της, εφόσον αυτό απαιτείται. Η σχετική αίτηση υποβάλλεται στο Λύκειο κατάθεσης της Αίτησης-Δήλωσης για συμμετοχή στις πανελλαδικές εξετάσεις συνοδευόμενη από την αξιολογική έκθεση/απόφαση των αναφερομένων Κέντρων. Όσον αφορά στις περιπτώσεις των υποψηφίων οι οποίοι/ες εξετάζονται γραπτά σε ξεχωριστή αίθουσα και επιθυμούν να τους παρασχεθεί παράταση χρόνου εξέτασης, ακολουθείται η διαδικασία που περιγράφεται στην παράγραφο β) του κεφαλαίου Ε της παρούσας εγκυκλίου.

Γ. ΥΠΟΨΗΦΙΟΙ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΠΟΥ ΕΞΕΤΑΖΟΝΤΑΙ ΓΡΑΠΤΑ

Εξετάζονται **γραπτά** σε ξεχωριστή αίθουσα με δυνατότητα παράτασης χρόνου εξέτασης έως τριάντα λεπτά (30΄), οι υποψήφιοι/ες που έχουν ιδιαίτερα σοβαρά **προβλήματα ακοής (κωφοί, βαρήκοοι) σε ποσοστό 67% και άνω** και όσοι/ες παρουσιάζουν **προβλήματα λόγου και ομιλίας (δυσarthρία, τραυλισμός)** καθώς και διαταραχές ομιλίας – λόγου όπως αυτά περιγράφονται στην αριθ.πρωτ.24479/Δ3/3-3-2023 εγκύκλιο της αρμόδιας Διεύθυνσης Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του ΥΠΑΙΘΑ και **προβλήματα επιληψίας**. Ειδικότερα:

α) Για όσους/ες έχουν ιδιαίτερα σοβαρά προβλήματα ακοής (κωφοί, βαρήκοοι) σε ποσοστό 67% και άνω καθώς και προβλήματα επιληψίας, η σχετική αίτηση υποβάλλεται στο Λύκειο κατάθεσης της Αίτησης-

Δήλωσης για συμμετοχή στις πανελλαδικές εξετάσεις συνοδευόμενη από την αξιολογική έκθεση των οικείων Κέντρων Διεπιστημονικής Αξιολόγησης, Συμβουλευτικής και Υποστήριξης (ΚΕΔΑΣΥ), με την επιφύλαξη της ανωτέρω εντός του πλαισίου επισήμανσης. Η ανωτέρω απόφαση εκδίδεται από τα ΚΕΔΑΣΥ λαμβάνοντας υπόψη τις γνωματεύσεις που χορηγούνται από τα Κέντρα Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕΠΑ) ή τις Ανώτατες Υγειονομικές Επιτροπές Πιστοποίησης Αναπηρίας της παρ. 2 του άρθρου 17 του Ν.4058/2012 (ΦΕΚ 63 Α') στο πλαίσιο της συνεργασίας των ΚΕΔΑΣΥ με τα ΚΕΠΑ και τις Ανώτατες Υγειονομικές Επιτροπές Πιστοποίησης Αναπηρίας σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 11 του Ν.4823/2021 (ΦΕΚ 136 Α').

β) Για όσους/ες παρουσιάζουν προβλήματα λόγου και ομιλίας (**δυσαρθρία, τραυλισμός**) καθώς και διαταραχές ομιλίας – λόγου όπως αυτά περιγράφονται στην με αριθ.πρωτ.24479/Δ3/3-3-2023 εγκύκλιο της αρμόδιας Διεύθυνσης Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του ΥΠΑΙΘΑ, η σχετική αίτηση υποβάλλεται στο Λύκειο κατάθεσης της Αίτησης-Δήλωσης για συμμετοχή στις πανελλαδικές εξετάσεις συνοδευόμενη από την αξιολογική έκθεση των οικείων Κέντρων Διεπιστημονικής Αξιολόγησης, Συμβουλευτικής και Υποστήριξης (ΚΕΔΑΣΥ), με την επιφύλαξη της ανωτέρω εντός του πλαισίου επισήμανσης.

Για τις περιπτώσεις των υποψηφίων οι οποίοι εξετάζονται γραπτά σε ξεχωριστή αίθουσα και επιθυμούν να τους παρασχεθεί παράταση χρόνου εξέτασης, ακολουθείται η διαδικασία που περιγράφεται στην παράγραφο β) του κεφαλαίου Ε της παρούσας εγκυκλίου.

Δ. ΥΠΟΨΗΦΙΟΙ ΠΟΥ ΠΑΣΧΟΥΝ ΑΠΟ ΚΑΤΑΓΜΑ Ή ΑΛΛΗ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΒΛΑΒΗ ΤΩΝ ΑΝΩ ΑΚΡΩΝ

Οι υποψήφιοι/ες που πάσχουν από κάταγμα ή άλλη προσωρινή βλάβη των άνω άκρων που καθιστά αδύνατη τη χρήση τους για γραφή κατά τη διάρκεια της τακτικής περιόδου των πανελλαδικών εξετάσεων, δύνανται να εξετάζονται **γραπτά στις Επαναληπτικές Πανελλαδικές Εξετάσεις** του άρθρου 13Α του Ν.4186/2013 (ΦΕΚ 193 Α') **στο σύνολο των μαθημάτων που έχουν δηλώσει στην Αίτηση-Δήλωση**. Συνεπώς, ο τρόπος εξέτασης που προβλέπεται για τους/τις υποψήφιους/ες της περίπτωσης Δ της παρούσας, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 της αριθμ.Φ.251/22806/Α5/2021 Υπουργικής Απόφασης (ΦΕΚ 897 Β') είναι **μόνο γραπτός, εκτός και αν οι υποψήφιοι/ες της κατηγορίας αυτής πιστοποιηθούν με προσωρινή κινητική αναπηρία** τουλάχιστον 67% που συνδέεται με τα άνω άκρα, όπως προβλέπεται στην παράγραφο 1 (ii) της περίπτωσης Α της παρούσας, οπότε στην περίπτωση αυτή οι υποψήφιοι/ες εξετάζονται προφορικά.

Για την περίπτωση αυτή οι υποψήφιοι/ες, προκειμένου να συμμετάσχουν στις επαναληπτικές εξετάσεις του Σεπτεμβρίου, θα πρέπει το αργότερο εντός δύο (2) ημερών, εκ των οποίων τουλάχιστον η τελευταία εργάσιμη, από την ημέρα λήξης του Προγράμματος πανελλαδικών εξετάσεων είτε των μαθημάτων Γενικής Παιδείας και Προσανατολισμού των ημερησίων και εσπερινών Γενικών Λυκείων είτε των μαθημάτων Γενικής Παιδείας και Ειδικότητας των ημερησίων και εσπερινών Επαγγελματικών Λυκείων κατά περίπτωση, ανάλογα με τη συμμετοχή τους στις αντίστοιχες εξεταστικές διαδικασίες, να καταθέσουν σχετική αίτηση προς την ΕΕΔΔΕ που εδρεύει στη Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, στην οποία ανήκει το Λύκειο κατάθεσης της Αίτησης-Δήλωσής τους. Στην περίπτωση των Ειδικών Μαθημάτων και των Μουσικών Μαθημάτων η προθεσμία κατάθεσης της σχετικής αίτησης είναι το αργότερο εντός δύο ημερών από την ημέρα εξέτασης του αντίστοιχου μαθήματος που είχε δηλώσει. Η αίτηση για συμμετοχή στις Επαναληπτικές Πανελλαδικές Εξετάσεις, θα πρέπει να συνοδεύεται από:

α) δικαιολογητικά ασθενείας ή ιατρική γνωμάτευση από Δημόσιο Νοσοκομείο τα οποία φέρουν σφραγίδα Διευθυντή είτε Κλινικής ΕΣΥ ή Εργαστηρίου ή Πανεπιστημιακού Τμήματος ή από Δημόσιο Κέντρο Υγείας, τα οποία φέρουν σφραγίδα του Διευθυντή του Κέντρου, ή

β) δικαιολογητικά ασθενείας ή ιατρική γνωμάτευση από Ιδιωτικό Νοσοκομείο τα οποία φέρουν υπογραφή και σφραγίδα του θεράποντος ιατρού και του Διοικητικού Διευθυντή της Ιδιωτικής Κλινικής, από τα οποία να προκύπτει η αδυναμία του/της υποψηφίου/ας να συμμετάσχει σε γραπτή εξέταση.

Στη γνωμάτευση/δικαιολογητικά ασθενείας, εκτός από το κατάγμα ή την προσωρινή βλάβη, **πρέπει να πιστοποιείται ρητώς η αδυναμία χρήσης του άνω άκρου για γραφή και να αναγράφεται το χρονικό διάστημα ισχύος τους, το οποίο πρέπει να εμπεριέχει την περίοδο των πανελλαδικών εξετάσεων.**

Ε. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΤΩΝ ΓΝΩΜΑΤΕΥΣΕΩΝ

α) Οι υποψήφιοι/ες **οι οποίοι/ες εξετάζονται προφορικά** υποβάλλουν τις αιτήσεις με τα σχετικά δικαιολογητικά στο Λύκειο που υποβάλλουν την Αίτηση-Δήλωση για συμμετοχή στις πανελλαδικές εξετάσεις από τις 29 Νοεμβρίου 2023 έως και τις 15 Δεκεμβρίου 2023.

β) Οι υποψήφιοι/ες **οι οποίοι/ες εξετάζονται γραπτά σε ξεχωριστή αίθουσα με δυνατότητα παράτασης χρόνου εξέτασης** υποβάλλουν τις αιτήσεις με τα σχετικά δικαιολογητικά στο Λύκειο που υποβάλλουν την Αίτηση-Δήλωση για συμμετοχή στις πανελλαδικές από τις 29 Νοεμβρίου 2023 έως και τις 15 Δεκεμβρίου 2023. Προκειμένου να εκδοθεί η σχετική εισήγηση των ΚΕΔΑΣΥ για παράταση χρόνου, η οποία **δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τριάντα λεπτά (30')**, των υποψηφίων των περιπτώσεων Β i) και Γ της παρούσας εγκυκλίου, **οι Διευθυντές/ριες των σχολικών μονάδων**, αφού διαπιστώσουν την εγκυρότητα και την ορθότητα των αιτημάτων των συγκεκριμένων υποψηφίων, διαβιβάζουν με ενυπόγραφο διαβιβαστικό, το οποίο φέρει εμπιστευτικό πρωτόκολλο, στην οικεία Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης:

- Αντίγραφο των αιτήσεων των υποψηφίων.
- Αντίγραφο των γνωματεύσεων.
- Πίνακα σε αρχείο Excel που περιλαμβάνει στήλες με: όνομα σχολείου, επώνυμο, όνομα και πατρώνυμο υποψηφίου/ας, αριθμό αίτησης, φορέα γνωμάτευσης, αριθμό πρωτοκόλλου γνωμάτευσης, κατηγορία στην οποία εμπίπτει ο/η υποψήφιος/α (φάσμα αυτισμού, προβλήματα ακοής (κωφοί, βαρήκοοι) σε ποσοστό 67% και άνω, προβλήματα επιληψίας, προβλήματα λόγου και ομιλίας (δυσarthρία, τραυλισμός) καθώς και διαταραχές ομιλίας – λόγου όπως αυτά περιγράφονται στην με αριθ.πρωτ.24479/Δ3/3-3-2023 εγκύκλιο της αρμόδιας Διεύθυνσης Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του ΥΠΑΙΘΑ) και τέλος μία στήλη για εισήγηση.

Οι Διευθυντές/ριες ΔΕ, αφού διαπιστώσουν την εγκυρότητα και την ορθότητα των αιτημάτων:

- Δημιουργούν ενιαίο αρχείο ενσωματώνοντας τα αρχεία-πίνακες των σχολείων.
- Αποστέλλουν ηλεκτρονικά με ενυπόγραφο διαβιβαστικό, το οποίο φέρει εμπιστευτικό πρωτόκολλο, στα οικεία ΚΕΔΑΣΥ τον πίνακα συμπληρωμένο και συνοδευόμενο από τα αντίγραφα αιτήσεων των υποψηφίων και των γνωματεύσεων.

Οι Προϊστάμενοι των ΚΕΔΑΣΥ, αφού επαληθεύσουν την εγκυρότητα και την ορθότητα των συμπληρωμένων στοιχείων του πίνακα και ελέγξουν την ορθότητα και την ισχύ των γνωματεύσεων:

- Εισηγούνται επί των αιτημάτων (θετικά ή αρνητικά) συμπληρώνοντας την αντίστοιχη στήλη του πίνακα.
- Για τις περιπτώσεις της θετικής εισήγησης, εκδίδουν μια συγκεντρωτική απόφαση, ανά Λύκειο, **για παράταση χρόνου** σε ενιαίο έγγραφο.
- Αποστέλλουν στις Διευθύνσεις ΔΕ τον πίνακα συμπληρωμένο, ως προς την απόφαση, καθώς και το έγγραφο της συνολικής απόφασης.

Τέλος **οι Διευθυντές/ριες ΔΕ** διαβιβάζουν σε κάθε σχολείο το τμήμα της απόφασης που αφορά στους/στις υποψήφιους/ες του σχολείου προκειμένου εκείνοι να ενημερωθούν.

γ) Υπενθυμίζεται ότι τα προαναφερόμενα δικαιολογητικά ισχύουν και για τα τυχόν ειδικά μαθήματα, καθώς και για το μάθημα Μουσική Αντίληψη, Θεωρία και Αρμονία, στα οποία θα εξετασθούν οι υποψήφιοι/ες των πανελλαδικών εξετάσεων των ΓΕΛ και ΕΠΑΛ, δηλαδή **η υποβολή των σχετικών δικαιολογητικών αφορά υποχρεωτικά και τις πανελλαδικές εξετάσεις των ειδικών μαθημάτων.**

ΣΤ. ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ

1. Επισημαίνεται ότι οι αποφάσεις χορήγησης ποσοστών αναπηρίας για τις οποίες απαιτείται πιστοποίηση από **ΚΕΠΑ** και έχουν εκδοθεί πριν την 1-9-2011 από τις Α/θμίες Υγειονομικές Επιτροπές των νομαρχιών, της περιφέρειας ή των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης, μπορούν να χρησιμοποιούνται για κάθε νόμιμη χρήση, εφόσον εξακολουθούν να είναι σε ισχύ (επ' αόριστον αν πρόκειται για επ' αόριστον κρίση ή άλλως μέχρι την ημερομηνία που λήγει η ισχύς τους, εν προκειμένω κατά το χρονικό διάστημα υποβολής της Αίτησης-Δήλωσης για συμμετοχή στις πανελλαδικές εξετάσεις 2024). Αν για τις ανωτέρω αναπηρίες υπάρχει πιστοποιητικό αναπηρίας από τα ΚΕΠΑ, το οποίο είναι σε ισχύ κατά το χρονικό διάστημα υποβολής της Αίτησης-Δήλωσης, τα πιστοποιητικά αυτά γίνονται δεκτά για συμμετοχή στις πανελλαδικές εξετάσεις 2024. Επίσης γίνονται δεκτές και οι γνωματεύσεις αναπηρίας των Ανωτάτων Υγειονομικών Επιτροπών του Στρατού, του Ναυτικού, της Αεροπορίας καθώς και της Ελληνικής Αστυνομίας.
Στην περίπτωση που δεν υπάρχει πιστοποιητικό σε ισχύ, τότε οι υποψήφιοι/ες οφείλουν να υποβάλουν αίτηση σε ΚΕΠΑ. Για τη διαδικασία πιστοποίησης από τις Υγειονομικές Επιτροπές των ΚΕΠΑ οι υποψήφιοι/ες μπορούν να ενημερώνονται από την ιστοσελίδα του ΕΦΚΑ (<https://www.efka.gov.gr/el>) καθώς και την Εθνική Πύλη Αναπηρίας (<https://epan.gov.gr/>). Υπενθυμίζεται ότι στις περιπτώσεις γνωματεύσεων και πιστοποιητικών που εκδίδονται μεταγενέστερα από τις 3-8-2021, απαιτείται αξιολογική έκθεση από τα ΚΕΔΑΣΥ, ως έχοντα την αποκλειστική αρμοδιότητα λήψης της απόφασης.
2. Όταν οι γονείς ή κηδεμόνες του/της υποψηφίου/ας διαφωνούν με την αξιολογική έκθεση του ΚΕΔΑΣΥ, δύνανται να προσφύγουν εντός τριάντα (30) ημερών από τη λήψη της αξιολογικής έκθεσης του ΚΕΔΑΣΥ στην Ειδική Διαγνωστική Επιτροπή Αξιολόγησης (ΕΔΕΑ), η οποία συγκροτείται με απόφαση του Περιφερειακού Διευθυντή Εκπαίδευσης. Η απόφαση της ΕΔΕΑ είναι οριστική. Σε περίπτωση προσφυγής στην ΕΔΕΑ η σχετική αίτηση και η αξιολογική έκθεση υποβάλλεται στον/στην Διευθυντή/ρια του οικείου Λυκείου το αργότερο μέχρι τέλος Μαρτίου εκάστου έτους.
3. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 242 του Ν.4823/2021 (ΦΕΚ 136 Α΄) καταργήθηκε η παράγραφος 17 του άρθρου 28 του Ν.4186/2013 (ΦΕΚ 193 Α΄), συνεπώς όλες οι γνωματεύσεις/εισηγήσεις που εκδόθηκαν από ΚΕΔΔΥ ή από Ιατροπαιδαγωγικά Κέντρα και αφορούν στον τρόπο εξέτασης μαθητών/τριών, που ίσχυαν και χρησιμοποιήθηκαν κατά τον χρόνο αλλαγής σχολικής βαθμίδας, γίνονται αποδεκτές εφόσον σε αυτές δεν προσδιορίζεται χρόνος επαναξιολόγησης. Σημειώνεται ότι οι γνωματεύσεις αυτές θα πρέπει να εμπίπτουν στις διατάξεις του άρθρου 1 της αριθ.Φ.251/22806/Α5/2021 Υπουργικής Απόφασης (ΦΕΚ 897 Β΄).
4. Οι περιπτώσεις των υποψηφίων που δεν εντάσσονται σε αυτές που αναφέρονται στις παραγράφους Α, Β, Γ και Δ του άρθρου 1 της αριθ.Φ.251/22806/Α5/2021 Υπουργικής Απόφασης (ΦΕΚ 897 Β΄) εξετάζονται με την προβλεπόμενη διαδικασία των τακτικών γραπτών πανελλαδικών εξετάσεων. **Δεν γίνονται δεκτές** οι γνωματεύσεις, οι οποίες αναφέρουν αναπηρίες ή μαθησιακές δυσκολίες διαφορετικές από εκείνες που αναγράφονται στο άρθρο 1 της ανωτέρω ΥΑ.
5. α) Όσοι/όσες υποψήφιοι/ες με αναπηρία ή με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες θα εξετασθούν στις πανελλαδικές εξετάσεις 2024 προφορικά, η εξέτασή τους θα γίνει μόνο στα **Βαθμολογικά Κέντρα** ή στα **Ειδικά Εξεταστικά Κέντρα**.
β) Αντίθετα, όσοι/όσες υποψήφιοι/ες έχουν σοβαρά προβλήματα ακοής (κωφοί, βαρήκοοι) σε ποσοστό 67% και άνω, προβλήματα λόγου και ομιλίας (δυσαρθρία, τραυλισμός) καθώς και διαταραχές ομιλίας – λόγου όπως αυτά περιγράφονται στην με αριθ.πρωτ.24479/Δ3/3-3-2023 εγκύκλιο της αρμόδιας Διεύθυνσης Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του ΥΠΑΙΘΑ ή προβλήματα επιληψίας εξετάζονται στις πανελλαδικές εξετάσεις γραπτά στα εξεταστικά κέντρα που εξετάζονται και οι υπόλοιποι μαθητές/ριες του Λυκείου τους. Η εξέταση των υποψηφίων αυτών γίνεται σε ξεχωριστή αίθουσα και ο χρόνος εξέτασής

τους μπορεί να παραταθεί με απόφαση του ΚΕΔΑΣΥ. Ο χρόνος παράτασης της γραπτής εξέτασης δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τριάντα λεπτά (30'). Με τον ίδιο τρόπο θα εξετασθούν και οι υποψήφιοι/ες στο φάσμα αυτισμού για τους οποίους τα ΚΕΔΑΣΥ έχουν εισηγηθεί τον γραπτό τρόπο εξέτασης. Οι συγκεκριμένοι υποψήφιοι/ες δύνανται να υποβάλουν σχετικό αίτημα στον/στην Διευθυντή/ρια του οικείου Λυκείου από τις 29 Νοεμβρίου 2023 έως και τις 15 Δεκεμβρίου 2023. Ο/Η Διευθυντής/ρια κάθε Λυκείου αναλαμβάνει την υποχρέωση να αποστείλει τις εν λόγω αιτήσεις με τα σχετικά δικαιολογητικά, συνολικά, στην οικεία Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, η οποία στη συνέχεια θα τα αποστείλει στο οικείο ΚΕΔΑΣΥ προκειμένου να παρασχεθεί η παράταση χρόνου. Για την ολοκλήρωση της διαδικασίας το ΚΕΔΑΣΥ αποστέλλει σε κάθε Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης τις αποφάσεις αυτές ανά Λύκειο και η Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης γνωστοποιεί σε κάθε Λύκειο χωριστά τις περιπτώσεις των υποψηφίων στις οποίες έχει παρασχεθεί η παράταση χρόνου.

6. Οι Διευθυντές/ριες των Διευθύνσεων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, οι Διευθυντές/ριες των ΓΕΛ, των ΕΠΑΛ και των Λυκείων Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης καθώς και κάθε άλλος φορέας στον οποίο κοινοποιείται η εγκύκλιος αυτή, πρέπει να μεριμνήσουν για την ανάρτησή της στους οικείους πίνακες των ανακοινώσεων καθώς και στις αντίστοιχες ιστοσελίδες τους για την ενημέρωση κάθε ενδιαφερόμενου. **Ειδικότερα οι Διευθυντές/ριες των Λυκείων πρέπει να ενημερώσουν όλους τους/τις μαθητές/ριες της τελευταίας τάξης οι οποίοι θα υπογράψουν και σε ονομαστική κατάσταση ότι έλαβαν γνώση.** Για την καλύτερη και έγκυρη ενημέρωση των μαθητών/τριών, θα πρέπει να ορισθεί σε κάθε Λύκειο από ένας/μία καθηγητής/ρια, στον/στην οποίο/α θα απευθύνονται οι μαθητές/ριες προκειμένου να πληροφορούνται για τα θέματα που αναφέρονται στην εγκύκλιο.
7. Τέλος, με νέα εγκύκλιο που θα σας αποσταλεί θα σας ενημερώσουμε για την διαδικασία αποστολής των γνωματεύσεων των υποψηφίων οι οποίοι θα εξεταστούν πανελλαδικά στα Βαθμολογικά και τα Ειδικά Εξεταστικά Κέντρα.

Η ΠΡΟΙΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΚΑΛΟΜΟΙΡΑ ΜΑΡΟΥΓΚΑ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο κ. Υπουργού
2. Γραφείο Υφυπουργού κ. Μιχαηλίδου
3. Γραφείο Γεν. Γραμματέα Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής
4. Γενική Διεύθυνση Σπουδών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
5. Γενική Διεύθυνση Ψηφιακών Συστημάτων, Υποδομών και Εξετάσεων
6. Δ/νση Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης
7. Δ/νση Σπουδών, Προγραμμάτων και Οργάνωσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
8. Δ/νση Επαγγελματικής Εκπαίδευσης
9. Δ/νση Ανάπτυξης Πληροφοριακών Συστημάτων, Τμήμα Ε'
10. Δ/νση Εξετάσεων και Πιστοποιήσεων, Τμήμα Α' και Β'